

Skandinavisk Ecotech AB
Älrvägen 3A
957 31 Övertorneå
Telefon: 0927-775 75
Email: info@ecot.se
Hemsida: www.ecot.se
Org-no: 556812-2229

Till:
Miljö- och energidepartementet
m.registrator@regeringskansliet.se

2017-04-20

Remissvar från Skandinavisk Ecotech AB

gällande Havs- och vattenmyndighetens författningsförslag för avloppsanläggningar upp till och med 200 pe med rubriken "Tydligare regler för små avloppsanläggningar" med dnr M2016/02191/Nm

Uppdrag och genomförande

HaV fick i december 2012 ett regeringsuppdrag som innebar att ta fram kostnadseffektiva författningsförslag. Förändringarna var avsedda att leda till en ambitionshöjning för att minska de negativa effekterna på människors hälsa och miljön. En utgångspunkt var att förslagen skulle bidra till att nå miljökvalitetsmålet "Ingen övergödning".

Det lagda förslaget löser enligt HaV följande problem:

1. Samla och förtydliga regelverket kring små avlopp för att minska oklarheter i tillämpning
2. Öka rättssäkerheten, samsynen och effektiviteten i kommunernas arbete med prövning och tillsyn
3. Säkerställa avloppsanläggningarnas funktion

Av HaVs egen beskrivning framgår med all önskvärd tydlighet att kärnan i regeringsuppdraget missats. D v s att författningen sätter ett ramverk för fastighetsägare att på ett kostnadseffektivt sätt höja ambitionsnivån för hälso- respektive miljöskydd. Istället har HaV lagt fokus på att lösa andra uppgifter/problem. HaV verkar ha tolkat sitt uppdrag som att i första hand kostnadseffektivisera kommunernas arbete. Någon annan förklaring till att HaV lyfter fram punkt 1 och punkt 2 är svår att se.

Vidare har HaV drivit arbetet under dessa 4 år på ett sätt så att åtgärdstakten under andra halvan av 2016 har minskat med 6-10%. Det är inte svårt att förstå när HaV ihärdigt under perioden 2016-09-12 – 2017-01-26 kommunicerat ett verkansdatum för författningsförslaget till 2017-01-01. En sådan extern kommunikation skapar självklart en stor osäkerhet hos alla berörda parter vilket vi som företag tydligt har sett i vissa tillståndsmyndigheters agerande.

Författningsförslagets innehåll

Förutom den skadliga externa kommunikationen från HaV så är innehållet i det lagda förslaget illa underbyggt och oförankrat hos berörda parter. Som ett svenskt miljöteknikföretag är det närmast en skräckfylld upplevelse att läsa HaVs författningsförslag. Det innehåller lindrigt sagt häpnadsväckande förslag med fatala konsekvenser för (vatten-) miljön, rättssäkerheten och inte minst Sveriges rykte som ett föregångsland inom miljöområdet. Konsekvenserna nedan visar på de allvarliga konsekvenser som författningsförslaget medför:

1. Fördubblade fosforutsläpp från Sverige som nation

- Fördubblade fosforutsläpp är en dramatisk ambitionssänkning. Speciellt för Östersjön.
- Är det förenligt med Sveriges/EUs lagstiftning att förändra lagstiftningen till att tillåta fördubblade utsläpp när kostnadseffektiv teknik finns för att möta dagens regelverk med betydligt högre miljöambition?
- Hur kommunicerar Sveriges regering en eventuell ambitionssänkning till övriga Östersjöländer?
- Synen på Sverige som ett miljöföregångsland kommer att bli stukat.
- Övriga Östersjöländer kommer att få en förevändning för att i likhet med Sverige sänka sina ambitioner.

2. Ett regelverk föreslås där 80% av Sveriges avlopp inte blir mätbara, verifierbara eller spårbara

- Förslaget medför ett system med ett stort antal små avloppsanläggningar som inte är mätbara, verifierbara eller spårbara. Inom vilket annat område styr man regelverket mot mindre verifierbara lösningar?
- Ingen anläggning fungerar för evigt, det vet vi... Hur ska en fastighetsägare påvisa att en icke-mätbar anläggnings fungerar efter 20 år, 10 år, 5 år, 1 år?
- Hur spåras en icke-fungerande avloppsanläggning om brunn/brunnar i området konstaterats ha blivit kontaminerade?
- 80% (cirka 800.000) av anläggningarna blir utsatta för godtycke och rättsosäkerhet vad gäller funktion. Det gynnar varken miljön eller fastighetsägarna.
- Infiltrationer och markbäddar ger inga förutsättningar för kretslopp av uppsamlade restprodukter.

3. Teknikneutraliteten åsidosätts

- 20% (cirka 200.000) av Sveriges fastighetsägare kommer inte att kunna välja bästa möjliga teknik efter sina förhållanden.
- HaV designar in en specifik tekniklösning i författningen.
- Andra tekniklösningar, befintliga såväl som framtida blir således olagliga i Sverige, oavsett reningsprestanda.

- Sverige har en tradition av en öppen och teknikneutral lagstiftning som historiskt har tjänat som en plattform för tekniska innovationer.
- Teknikneutrala regelverk skapar fri (pris)konkurrens. Teknikstyrningen i förslaget förhindrar priseffektiva produkter/lösningar att nå fastighetsägarna.
- Sverige kommer att dräneras på kompetens inom vatten- och avloppsrening.
- Svenska teknikinnovationer inom ett globalt problem- och utvecklingsområde med stor exportpotential har inte längre någon hemmamarknad.
- HaVs grava misstro till ny teknik och teknikinnovation leder tankarna till Sovjetunionen på 60/70/80-talet där staten hade svaret på vad som var den ”rätta lösningen” för folket .
- Övriga Europa definierar idag funktionskrav med regelbunden uppföljning för säkerställande av funktion.

Risker med förslaget

HaV har under arbetets gång och nu med det lagda författningsförslaget skapat en stor osäkerhet runtom i Sverige om vilken ambition Sverige ska ha gällande avloppsrening. Förändringarna i förslaget gentemot dagens regelverk är omfattande vilket skapar en osäkerhet hos samtliga aktörer på marknaden gällande den praktiska tillämpningen. Vidare skapar den radikala ambitionssänkningen både förvåning och misstro till förslaget då mängder av forskningsrapporter tydligt beskriver den dåliga statusen för vår svenska vattenmiljö med Östersjön i spetsen.

Om man för ett ögonblick antar att regeringen beslutar sig för att gå vidare med det lagda förslaget med alla dess brister riskerar Sverige att hamna i samma situation som Finland tidigare har gjort. I Finland antogs ett illa underbyggt lagförslag som snart ledde till en massiv kritik från fastighetsägare och andra berörda aktörer. Den starka kritiken ledde till att lagförslaget annullerades utan att en ny lag antagits med följden att åtgärderna av alla dåliga finska avlopp helt avstannade under åtskilliga år. Med Sveriges stora antal undermåliga och olagliga avlopp skulle en motsvarande situation bli ytterst skadlig för vår vattenmiljö. Låt Sverige för allt i världen slippa en sådan situation orsakad av ett illa underbyggt lagförslag!

Vad finns det för alternativ?

För att sätta frågeställningen om kostnadseffektiva och ambitionshöjande förslag i ett sammanhang så finns det idag gott om produkter för lokal avloppsrening med lika god rening som de kommunala avloppen. Produkter som över tid dessutom inte kostar mer än vad vatten och avlopp kostar för jämförbara hushåll som är anslutna till kommunalt avlopp i städer.

En annan relevant jämförelse är en tänkt fastighet på landsbygden där kommunen beslutar sig för att fastigheten och området skall anslutas till kommunalt VA. Om det inträffar belastas fastigheten av en ansevärd kommunal anslutningsavgift plus kostnaden för att ansluta husets avloppsledning till den kommunala anslutningspunkten och därefter en årlig avgift. I jämförelse blir en lokal avloppsreningsanläggning (exempelvis med ett minireningsverk) i

regel billigare och i många fall magnituder billigare att installera, jämfört med att ansluta sig till det kommunala avloppet. Den årliga driftskostnaden blir ungefär densamma som för den kommunala anslutningen.

Jämförelserna ovan visar att ett miljöansvar med avseende på avloppsrening kostar något oavsett var hushållet är beläget. Ur ett miljö- och hälsoskyddsperspektiv är det en rimlig utgångspunkt att acceptera att ett miljöansvar för avloppsrening kostar ”något” för alla hushåll, precis som sopor och sotning. Den årliga kostnaden för det kommunala vattnet/avloppet kan tjäna som en god referens för vad som är en acceptabel kostnad. Landsbygden ska absolut inte bestraffas! Men dagens situation där de enskilda avloppen (10% av hushållen) har en lika stor miljöpåverkan som de kommunala avloppen tillsammans (90% av hushållen) är oproportionerlig.

Vad göra?

Därför borde miljöministern snarast tillsätta en avloppskommission med uppdraget att ta fram ett faktaunderbyggt och välförankrat författningsförslag med en tydlig ambitionshöjning för att minska de negativa effekterna på människors hälsa och miljön. Jämför med den aktuella skolkommisionen som är en brett sammansatt grupp av experter och sakkunniga som kompletterats med en parlamentariskt sammansatt referensgrupp. Skolkommisionen har på en kort tid (två år) levererat ett material med hög kvalitet som adresserar en komplex frågeställning och som nu skall remitteras.

Tillvägagångssättet med en brett sammansatt grupp som arbetar fram ett regelverk är också det sätt som Tyskland anammade för att definiera sitt framgångsrika nu gällande regelverk med avseende på enskilda avlopp.

Ett rättssäkert och långsiktigt hållbart system för små avlopp bör ställa krav på:

- Mätbara, verifierbara och spårbara avloppslösningar
- Teknikneutrala funktionskrav
- Regelbunden service/tillsyn
- Kretsloppshantering av restprodukter

I Europa går man emot regelverk med ovan nämnda krav, understödda av teknikneutrala EU-standarder för att främja fri konkurrens och priseffektivitet. HaV har inte anammat något av dessa fundamentala krav i författningsförslaget (om inte vart 10:e år kan anses vara ett regelbundet tillsynsintervall) vilket måste anses vara ytterst alarmerande.

Slutsats och förslag

HaVs författningsförslag medför omfattande negativa konsekvenser för miljö, rättssäkerhet och Sveriges position som ett föregångsland inom miljöområdet. Författningsförslaget är så fundamentalt avvikande från dagens svenska regelverk och också den inriktning som övriga Europa tar inom området att en grundlig omarbetning av författningsförslaget måste göras.

HaVs genomförande där 1,3 resurser allokerats för att ta fram en författning som direkt påverkar cirka 2.000.000 fastighetsägare har blivit helt missriktad. Vi föreslår därför att regeringen snarast tillsätter en avloppskommission i stil med skolkommissionen som får i uppdrag att ta fram ett författningsförslag som blir långsiktigt uthålligt och uppfyller grundkraven i det ursprungliga regeringsuppdraget från 2012.

Med miljövänliga hälsningar!

Karl-Gustav Niska

VD – Skandinavisk Ecotech AB